

نگاهی تحلیلی به نقش لابی‌گری در معادلات سیاسی استان کرمان

کرمان؛ بهشت لابی‌گران

نزدیک به حزب که درباری فن لابی‌گری وجود دارد، برخی وجود آن را در میدان سیاست یک ضرورت می‌شمارند. اکثریت قریب به اتفاق سیاسیون نیز با هنر لابی‌گری انس و الفت عجیبی دارند و بارها با توسل به این هنر ره صد ساله را یک‌شبه پیموده‌اند. از سویی به سبب فقدان احزاب قدرتمند در سپهر سیاسی ایران، فعالیت لابی‌گرهای سیاسی به خصوص در ساختار نهادهایی همچون مجلس رو به فزونی گذاشته است. طرفه آنکه در ادوار مختلف مجلس، چهره‌هایی در پارلمان ایران ظهور کرده‌اند که می‌توان آنها را چهره شناخته شده «لابی‌گری پارلمانی» به شمار آورد. همان‌ها که نقش رابط میان مجلس و گروه‌های پیدا و پنهان در عرصه سیاست را برعهده داشته و نوعی واسطه‌گری تشکیلاتی را نمایندگی می‌کنند.

تغییرات مدیریتی استان نقش ایفا کرده است. حتی زمانی که در انتخابات مجلس هفتم تصمیم گرفت حوزه انتخابیه کرمان راهی مجلس شود باز هم قدرت لابی‌گری خود را به رخ مدعیان کشید. هنوز هم پس از سال‌ها ماجرای جنجالی درصالحیت «مجید دوستعلی» را به قدرت رایزنی وی نسبت می‌دهند. باهنر برای انتخابات مجلس دهم کاندید نشد، اما هنوز هم به عنوان یکی از چند مهره اصلی اصولگرایان، یکی از لابی‌گران برجسته کشور است که اگرچه به اندازه‌ی آیت‌الله هاشمی در معادلات سیاسی کشور تأثیرگذار نبوده، اما قطعاً پس از او، برجسته‌ترین سیاستمدار کرمانی است که با قدرت لابی‌گری خود سرنوشت بسیاری از اتفاقات سیاسی را به نفع خود و هم‌جزئی‌هایش تغییر داده است.

محبوب می‌شد که با پیروزی احمدی‌نژاد به شکل چشم‌گیری قدرت چانه‌زنی و لابی‌گری‌اش در استان کرمان افزایش پیدا کرد. تا جایی که برخی تحلیل‌گران بسیاری از انتصابات مدیریتی در استان کرمان در دوره اول ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد را به او نسبت می‌دادند. دوستعلی پس از حدود دو سال از روی کار آمدن دولت نهم به پاستور رفت و دبیر هیات دولت شد اما مدتی بعد حکم او از سوی محمدرضا رحیمی لغو شد.

فارغ از این سه نفر، «محمد مهدی زاهدی» نماینده فعلی مردم کرمان نیز یکی از کسانی است که در مجلس نهم بسیاری از استیضاح‌ها و احمدی‌نژاد در سپهر سیاسی کشور است. زاهدی در دولت نهم به وزارت علوم رسید و دوره دوم ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد سفیر ایران در مالزی شد. در قدرت لابی‌گری او همین سال‌ها ماجرای جنجالی درصالحیت «مجید دوستعلی» را به قدرت رایزنی وی نسبت می‌دهند. فارغ از این زاهدی به عنوان رئیس مجمع نمایندگان استان در مجلس نهم، بسیاری از اتفاقات مدیریتی استان را در کنترل خود داشت. برای مثال برخی معتقد بودند علت به دراز کشیدن مدیرعاملی محمد جلال‌ماب در شرکت گل‌گهر حتی پس از شکل‌گیری دولت یازدهم، نتیجه نفوذ زاهدی و حمایت او و برخی نمایندگان دیگر از جمله شهباز حسن‌پور از جلال‌ماب بوده است.

اما امروز با اوج گرفتن نسبی و دوباره اصلاح طلبان، کمی چینش مهره‌های لابی‌گر در استان کرمان تغییر کرده است. دیگر لابی‌گران وابسته به محمود احمدی‌نژاد، سواى محمد مهدی زاهدی جایی در معادلات سیاسی استان ندارند. از سویی حسین مرعشی تا حدودی قدرت گذشته خود را بازیابی کرده است و مهره‌هایی همچون چنانگیری معاون اول رئیس‌جمهور و برادرش مهدی چنانگیری در عزل و نصب مدیران استان به خصوص در حوزه‌های معدنی و صنعتی دست بالا را دارند. هر چه هست به سبب نبود احزاب و گروه‌های سیاسی شفاف در استان کرمان، لابی‌گری جزء جدایی‌ناپذیر عرصه سیاست در این استان است و به نظر می‌رسد تا این رویه ادامه دارد، در سیاست و تغییرات مدیریتی در استان کرمان همیشه به پاشنه لابی‌گری آن هم از نوع منفی آن خواهد چرخید.

در استان کرمان نقش ایفا کرد، تا این که با آغاز دولت «محمود احمدی‌نژاد» و حذف چهره‌های وابسته به هاشمی‌فسنجانی، دوران انزواى سیاسی وی آغاز شد. انزوایی که فرصت لابی‌گری را نیز از او گرفت. اما به غیر از حسین مرعشی، سیاستمداران کرمانی دیگری نیز بودند که اعتبار سیاسی خود را وامدار آیت‌الله هاشمی هستند. «حمید میرزاده» رئیس سیرجانی دانشگاه آزاد کشور یکی از این چهره‌هاست که بین سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۴ استاندار کرمان بود و بعدها با حمایت آیت‌الله هاشمی پست‌های نظیر معاونت نخست‌وزیر و معاونت ریاست‌جمهوری را نیز تجربه کرد. البته میرزاده بر خلاف مرعشی علاقه چندانی به لابی‌گری نداشت و از همین رو ردپایی از او حداقل به صورت آشکار در تغییرات مدیریتی استان در سال‌های پس از انقلاب نمی‌بینیم.

فارغ از این دو، سیاستمداران دیگری نیز بودند که در دوران اوج قدرت آیت‌الله هاشمی و در جهت‌گیری‌های سیاسی، خود را متمایل به سیاست‌های حزب کارگزاران نشان می‌دادند تا شاید با واسطه‌گری تشکیلاتی بر معادلات درون استانی تأثیرگذار باشند و از نمذ قدرت هاشمی نماینده مردم سیرجان و بردسیر در

کرسی‌های مجلس را در اختیار بگیرند و با آسودگی خاطر به اجرای سیاست‌های خود بپردازند. «کارگزاران سازندگی» نام این حزب بود که بسیاری از چهره‌های شناخته‌شده آن اهل استان کرمان بودند. در این میان مرعشی به دلیل اعتمادی که آیت‌الله هاشمی به او داشت باید نقشی مهم و کلیدی در شکل‌گیری حزب کارگزاران ایفا می‌کرد. از این رو مرعشی به تهران کوچ کرد تا این بار در کسوت ریاست دفتر رئیس‌جمهور و یک بازیگر حزبی تمام‌عیار باقی بماند. در برخی لابی‌گران مشهور کرمانی به سادگی گذشت.

در صدر این فهرست باید به «حسین مرعشی» اشاره کرد که به دلیل نزدیکی فامیلی با آیت‌الله‌هاشمی خیلی زود به شاخص‌ترین چهره‌ی سیاسی در استان کرمان تبدیل شد. مرعشی در زمانی که هاشمی رئیس مجلس بود، استاندار کرمان شد. در دوره اول ریاست‌جمهوری هاشمی نیز هم‌چنان استاندار کرمان باقی ماند، تا این که در دوره دوم دولت‌سازندگی به ریاست دفتر رئیس‌جمهور وقت رسید. البته کوچ او از کرمان به مرکز علت دیگری نیز داشت. هاشمی و حامیان‌ش که از اتفاقات مجلس سوم و مخالفت‌های مجمع روحانیون مبارز با سیاست‌های کابینه‌سازندگی سرخورده بودند، قصد بر این کرده بودند که با تشکیل حزبی فراگیر در مجالس بعدی اکثریت

در گفتار پیش رو با توجه به اهمیت محبت لابی‌گری در شکل دهی به پیدا و پنهان عرصه‌ی سیاست و هم‌چنین نقش مهم این پدیده‌ی سیاسی در انتخاب استاندار آینده کرمان، به معرفی سیاستمدارانی پرداخته‌ایم که با استفاده از لابی‌های پشت پرده، بیشترین تأثیر را در تغییرات مدیریتی استان کرمان داشته‌اند.

لابی‌گران وابسته به آیت‌الله هاشمی

رفسنجانی همراه با شکل‌گیری مجلس اول، لابی‌گری در ایران پس از انقلاب نیز نقشی برجسته در عرصه‌ی سیاسی کشور پیدا کرد. هر چند به سبب نوبت بودن انقلاب ایران و تغییر شکل حاکمیت از شاهنشاهی به جمهوری اسلامی هنوز گروه‌های موسوم به چپ و راست از قوام خاصی برخوردار نبودند و موضوعات مهمی چون آغاز جنگ هشت ساله، بحران ترور مستولان عالی‌رتبه کشور و رای عدم کفایت به رئیس‌جمهور وقت، جایی برای بروز لابی‌گری نگذاشته بود، اما با وجود این چهره‌هایی در مجلس اول حضور داشتند که به دلیل نقش کلیدی در انقلاب، رابط بین گروه‌های سیاسی و مجلس بودند. علی‌اکبر هاشمی‌رفسنجانی، بی‌گمان شاخص‌ترین این چهره‌ها بود که به عنوان یکی از چهره‌های

مجلس پنجم و ششم در دوران نمایندگی خود سعی می‌کرد با قرار گرفتن در دسته کارگزاران سازندگی مواضعی هم‌سو با این حزب داشته باشد. با وجود این، بخت چندان با هاشمی یار نبود و نماینده اصلاح‌طلب سیرجانی خیلی زود و پس از دوران نمایندگی خود از صحنه سیاست حذف شد.

لابی‌گران مستقل می‌گویند اگر او می‌خواست استیضاحی رای بیابود، حتماً این اتفاق می‌افتاد و اگر نمی‌خواست، به سرانجام نمی‌رسید. با نظر او بود که وزیر می‌توانست از مجلس رای اعتماد یا عدم اعتماد بگیرد. صحبت از «محمدرضا باهنر» است که در طی هفت دوره حضور در مجلس یکی از بانفوذترین سیاستمداران پارلمان ایران بود. تا جایی که قدرت لابی‌گری و چانه‌زنی‌اش در موضوعاتی که یک سر آن به مجلس بر می‌گشت او را به «سلطان لابی» معروف کرده بود.

باهنر، زاده کرمان است اما سواى دوره دوم و هفتم در پنج دوره دیگر به عنوان نماینده مردم تهران در مجلس حضور داشت. اما این موضوع سبب نشده است که ردپای لابی‌گری‌اش در استان کرمان دیده نشود. در همه این سال‌ها باهنر مهم‌ترین عامل اتحاد «اصولگرایان» در استان کرمان بوده و هر گاه اراده کرده در

انتصاب بجا و شایسته شما را به عنوان معاون مدیرکل و مدیر امور شهرستان سیرجان تبریک عرض می‌نمایم. آرزویم در سربلندی شما در تمامی مراحل زندگی‌تان موفق و سربلند باشید.

جناب آقای محمد خواجهی

انتصاب جنابعالی به سمت معاون مدیرکل و مدیر امور مالیاتی شهرستان سیرجان که نشان از درایت و شایستگی شماست را صمیمانه تبریک عرض می‌نمایم. آرزویم توفیقات روزافزون شما در تمامی مراحل زندگی‌تان هستم.

ابوالقاسم خواجهی

شما را تبریک عرض می‌نمایم. آرزویم توفیقات روزافزون شما را از خداوند متان خواهانیم. شرکت حمل و نقل شوکا - محمودزاده

مهدی یاوران

آقای حدیدی مدیریت محترم ارتباطات

شهر داری و شورای اسلامی سیرجان

و جناب مهندس یوسفی مدیریت محترم

سازمان حمل و نقل بار و

مسافر شهر داری سیرجان

سپاسگذار شما در همیاری ترویج

فرهنگ انتظار هستیم.

بنیاد مهدویت سیرجان

جناب آقای محمد خواجهی

انتصاب جنابعالی به عنوان معاون مدیرکل و مدیر امور مالیاتی شهرستان سیرجان تبریک عرض می‌نمایم. آرزویم توفیقات روزافزون شما را از خداوند متان خواهانیم.

مجدد و وحید در یابیگی

جناب آقای محمد خواجهی

انتصاب جنابعالی به عنوان معاون مدیرکل و مدیر امور مالیاتی شهرستان سیرجان تبریک عرض می‌نمایم. آرزویم توفیقات روزافزون شما را از خداوند متان خواهانیم.

روابط عمومی هلدینگ گهر عمران

معاونت محترم، همکاران گرامی

بانک پارسیان شعبه سیرجان

ارتقای شعبه به درجه یک، در کم‌تر از هفت سال فعالیت بر شما

تلاش‌گران جبهه اقتصادی که نشان از همت والای شما عزیزان دارد،

تبریک و خسته نباشید عرض می‌نمایم.

اتحاد - رئیس شعبه

معاونت محترم، همکاران گرامی

بانک پارسیان شعبه سیرجان

ارتقای شعبه به درجه یک، در کم‌تر از هفت سال فعالیت بر شما

تلاش‌گران جبهه اقتصادی که نشان از همت والای شما عزیزان دارد،

تبریک و خسته نباشید عرض می‌نمایم.

اتحاد - رئیس شعبه

معاونت محترم، همکاران گرامی

بانک پارسیان شعبه سیرجان

ارتقای شعبه به درجه یک، در کم‌تر از هفت سال فعالیت بر شما

تلاش‌گران جبهه اقتصادی که نشان از همت والای شما عزیزان دارد،

تبریک و خسته نباشید عرض می‌نمایم.

اتحاد - رئیس شعبه

معاونت محترم، همکاران گرامی

بانک پارسیان شعبه سیرجان

ارتقای شعبه به درجه یک، در کم‌تر از هفت سال فعالیت بر شما

تلاش‌گران جبهه اقتصادی که نشان از همت والای شما عزیزان دارد،

تبریک و خسته نباشید عرض می‌نمایم.

اتحاد - رئیس شعبه